

שרה (לוצ'ה) בריקמן ז"ל

1927 - 2018

אמא,

בשבועות האחרונים חזרת כל הזמן על זה שאת צריכה את אמא שלך כאן ועכשיו. אשה בת 91 שנפרדה מאמא שלה באכזריות על הרציף בבירקנאו לפני יותר משבעים וארבע שנים חוזרת כל הזמן על זה שהיא צריכה את אמא שלה. האמת לא ממש הבנתי את זה. אתמול בלילה הבנתי את זה באופן שאי אפשר כמובן להסביר אותו. בשבילנו את תמיד תהיי האמא , העוגן, המשענת של המשפחה.

אמא, את עבורנו סמל האופטימיות והאחיזה בחיים. מה לא עברת? שרדת את הטרגדיות האיומות ביותר שניתן לעבור ותמיד לימדת אותנו שהחיים ממשיכים קדימה. לימדת אותנו שמשפחה והחברים הקרובים הם מקור העוצמה של כל אחד, לימדת אותנו מהי אהבה ללא תנאים. אתמול כשעצמת את עיניך בפעם האחרונה עשית זאת בדיוק באותו היום שבו זאביק בנך בכורך הלך לעולמו. זכית אז לחבק אותו בפעם האחרונה ולשמוע ממנו את המילה האחרונה שהוציא מפיו - אמא. אנחנו כמובן לא יודעים מה באמת קורה אחרי המוות אבל אם יש משהו שיכול לנחם זה שעכשיו את אבא וזאביק באותו מקום.

אמא יש מעט מאוד אנשים שאני מכיר שיש להם את הכישרונות ואת היכולות שלך. היית הגורו של הבישול, האפייה ואפילו הסריגה בקיבוץ. כילד אני זוכר ממש עלייה לרגל רק כדי לשמוע את מה שיש לך לומר. כמות השפות שדיברת בהם מעוררת השראה, ידעת ללמד את עצמך כל פעם מיומניות חדשות על פי הצורך. האופן שבו קמת כל פעם מחדש ראוי להערצה - בשבילנו את גיבורה מעוררת השראה! נוחי על משכבך בשלום אמא אהובה.

דברי הספד – אריאל בריקמן הבן

26.12.18

דברי הספד - שלומית

איך נגשים לכתוב כשכואב כל כך, לוצה שלי, אהב גדולה, אישה מיוחדת, נציגה אותנטית של דור ניצולי השואה, במבטח השתקף כאב גדול והתקווה ליוותה אותך תמיד.

חיך התחילו מהסוף הכרת את המוות והאימה ובמאמץ כמעט אל אנושי אספת את שברי החיים והתחלת מחדש.

בילדותי לא זכיתי לגדול עם סבתות, אני מרגישה שאת מלאת את החוסר במטען הרגשי שהיה לי בכל השנים.

קשה המחשבה עד בלתי אפשרית לקבל את המציאות. תמיד, אבל תמיד היה בי הפחד מהיום הנורא הזה. אתמול נאלצתי לגעת בו כשקיבלתי את ההודעה מדורון, זרקתי את הטלפון, נבהלתי, רעדתיף שוב אחזתי בטלפון ושוב זרקתי, הדפתי את גדעון ממני, לא רציתי נחמה, לא רציתי שתהיה סיבה לנחם אותי.

הבנתי מה קורה לי בגוף, לא שמעתי מעולם צליל שכזה מקולי בעת בכי, משהו חדש, כאב שמעולם לא נאלצתי להתמודד איתו.

לוצ'ה שלי, את אישה גדולה, גדולה מהחיים את גיבורה שלי.

אתגעגע לקולך למגע ידיך למילה המנחמת ממך. תם המסע, ליבך האוהב התעיף.

אזכור אותך תמיד, את חותם בליבי.

מכאבי יצמח געגוע

נוחי על משכבך בשלום

אישה נדירה ומיוחדת

זכיתי, זכיתי.

שלומית....

דברים לזכרה,

מה שיאפיין את לוצה, היה "ההומור הרציני" שלה, חוכמת החיים, והראיה המפוקחת של המציאות.

לעולם לא שמעתי אותה מתלוננת. גם כאשר הייתה מאוד חולה, אמרה: "העיקר שאני עדיין חייה", והייתה מוסיפה: "אם אין מי שאת אוהבת, ותאהבי את מה שיש לך".

החיים של לוצה לא היו "גן של שושנים": ניצולת שואה צעירה, הגיעה לאחר המלחמה, לבדה

לברזיל, לחיות עם בני משפחה, שהתגוררה במקום.

לאחר כמה שנים יחד איתם, עלתה לארץ ולקיבוץ.

לוצה, הסתגלה לחיים החדשים, הלא קלים בקיבוץ של אותם הימים, היא עבדה בכישרון ובמסירות בכל תחום שהתבקשה. התחנתה עם אחד הוותיקים היקרים שלנו, יחזקאל ז"ל, וילדו שלושה בנים מוכשרים ומוצלחים.

במשך כל השנים, מאז פטירת הבן הבכור זאביק ז"ל בזמן שרותו בצבא, לא הייתה לי עם לוצה, אפילו שיחה אחת בה היא לא הזכירה אותו באהבה ובגעגוע.

הבנים שלה, דורון ואריאל, הכלות והנכדים, היו מקור האושר, והגאווה והכוח שלה. כשדיברה עליהם, עיניה ברקו, היא התמלאה באנרגיה ולא הפסיקה לחייך.

היא נהגה לומר "אני מאחלת לכול ההורים לזכות בבנים כאלה"

הרבה למדתי מלוצה, המשפט שהפכה "למנטרה" אצלי, ושעוזר לי מאוד בחיים, שמעתי ממנה, פעמים רבות: "צפיות רק לכריות".

לוצ'ה

את לוצ'ה הכרתי בעיקר כאמא של זאביק, חבר ובן כיתה שלי באלמוגים, שטמון כאן, בבית העלמין שלנו. זאביק היה הילד הראשון של לוצ'ה ויחזקאל. אפשר היה תמיד לחוש שהוא עטוף באהבה ותשומת לב. הרבה תשומת לב. כל האמהות שלנו היו פולניות, אבל לוצ'ה היתה מובילה בעניין הזה. אפשר אפילו להגיד שזאביק היה קצת מפונק. או לא כל כך קצת. רק בתור דוגמה: זאביק היה הנער הראשון שבאמצע החינוך השיתופי והשיווינוני קיבל מאמא ואבא טייפ קסטות חדש ונוצץ. זה כמובן הוציא לנו את העיניים (והאוזניים), אבל המטרה שלהם הושגה: הוא הפך למרכז חברתי.

אחר כך התחברתי גם אל דורון, ובהמשך הייתי מדריך של אריאל. אני לא יודע אם זה גנטי או משהו שהם קבלו בבית, אבל להוציא שני כישרונות כדורגל כאלה מאותו בית – זה לא יכול להיות עניין מקרי. אז ללוצ'ה בטח היו מניות בעניין הזה.

זאביק ואני התגייסנו יחד לקורס טיס, וראיתי את הקשר החזק והחם שהיה לו עם לוצ'ה. היא לוותה אותו בהמון אהבה ודאגה. וכשהמחלה שלו התגלתה, היא היתה שם כל הזמן בשבילו, עד הסוף הכל כך עצוב.

אחרי שזאביק נפטר, היינו מגיעים אל לוצ'ה ויחזקאל מעת לעת. בימי הזיכרון, באופן קבוע, אחרי הטקס הייתי הולך הביתה ויושב איתם, ואחר כך עם לוצ'ה, יחד עם דורון ואריאל, שהיו אחראים לשבור את האווירה הכבדה, עם בדיחות, ודיבורים על כדורגל, כמובן. נדמה לי שלוצ'ה לא כל כך השתתפה בשיחות האלה על כדורגל, אבל אולי אני כבר לא זוכר.

עם הזמן באופן טבעי גם הנוהג הזה נשחק. אבל המפגש עם לוצ'ה מדי יום הזיכרון, ליד התמונות והחומרים על זאביק, הפך מבחינתי לחלק משמעותי מהיום הזה. חלק שיחסר לי מאד בהמשך.

הפטירה של לוצ'ה היא סיום של עוד פרק בסיפור החיים פה, בחלקת האדמה הקטנה שלנו. זו פרידה מאשה יקרה וטובה, שהיתה חלק מהפאזל של החיים שלי, של כולנו.

עודד פלוט

לוצ'ה יקרה,

כך כולם קראו לך לוצ'ה, לוצ'ה או לוצ'ה'לה, ולי רק נודע שנים רבות אחרי הכרותינו ששמך הוא שרה. אך השם לוצ'ה נשאר ככינוי שגור בפי כל חברי הקיבוץ. פירוש השם הוא "אור" וכך בדיוק הייתה דמותך. קורנת אור וקירבה אמתית לסובבים אותך, ולבני ביתך. נתת למשפחתך את האור הקרבה, היחס והאהבה. מילאת אותם בכל טוב כפיצוי למה שהיה חסר לך במלחמה. הכרתי אותך לראשונה כשהגעתי לקיבוץ, בחזרה עדינה ואצילה עם חיוך מבויש על הפנים. היית לבושה בצניעות ובהקפדה בגדייך היו תמיד מגוונים ללא קמט או רישול. ניכר היה שאת סוחבת זיכרונות רבים וקשים מהמלחמה, משפחתך הקרובה ביותר נספתה בשואה ואת כנערה צעירה עליית ארצה עם הדודים שלך.

התמזל מזלי וגם זכיתי לעבוד אתך במפעל "דקו" את כמזכירה בכירה במחלקת יצוא, ואני כמתלמדת חדשה לאחר סיום עבודה בחינוך. ממך למדתי מהי עבודה משרדית. ממך למדתי את הסדר וארגון, האחריות והנאמנות לעבודה, ממך למדתי שאין לסיים יום עבודה מבלי לנקות שלחן מכל המטלות. עבדנו יחד כעשר שנים, והיו אלה שנים מלאי סיפורים על חייך ועל עברך בתקופת השואה, ולמרות הכאב הרב

שלבטח קרע אותך מבפנים, המשכת לחייך, לשמוח ולתת לסובבים אותך התחושה שהכול יהיה בסדר והחיים עדיין יפים.

מצאתי שיר מאת יהודה עמיחי, שמאפיין את כוחך ונשמתך לוצ'ה יקרה, וזה נקרא "זכרו והזכירו"
"ואתם שזוכרים רק פנים, אל תשכחו את הידיים המושטות ואת הרגליים הרצות בקלות ואת המילים.
זכרו שגם היציאה לקרבות הנוראים עוברת תמיד דרך גנים וחלונות, וילדים משחקים וכלב נובח. זכרו
והזכירו לפרי שנשר את העלים ואת הענף, הזכירו לקוצים הקשים שהיו רכים באביב, ואל תשכחו שגם
האגרוף היה פעם יד פתוחה ואצבעות."
נוחי בשלום לוצ'ה יקרה, וברוך יהיה זכרך.

ויקי

27.12.2018